

کیفیت حسابرسی

www.ketab.ir

مؤلف

فرشاد گنجی

کارشناس ارشد حسابرسی

سرشناسه	:	گنجی، فرشاد، ۱۳۹۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	کیفیت حسابرسی / فرشاد گنجی.
مشخصات نشر	:	تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۹۶ص.
شابک	:	978-600-8517-79-5
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	حسابرسی — کنترل کیفی
موضوع	:	Auditing -- Quality control
موضوع	:	حسابرسی
موضوع	:	Auditing
موضوع	:	حسابداری — استانداردها
موضوع	:	Accounting -- Standards
رده بندی کتره	:	۱۳۹۶ ۷۲۵/ف/۵۶۵۵ HF
رده بندی دیوید	:	۵۷۰
شماره کتابشناسی	:	۴۷۴۱۱۱۱

نام کتاب	:	کیفیت حسابرسی
نویسنده	:	فرشاد گنجی
طراح جلد	:	رضا کاوه
صفحه آرا	:	اکرم ملک نژاد
تیراژ	:	۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	:	اول ۱۳۹۶
قیمت	:	۱۰۵۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۸۵۱۷ - ۷۹ - ۵

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن تماس: ۶۶۴۰۲۷۲۲

WWW.NedayeKarafarin.ir

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۷	فصل اول: کیفیت حسابرسی
۲۱	تعریف کیفیت حسابرسی
۲۲	چارچوب کیفیت حسابرسی
۲۵	مباحث نظری و شواهد تجربی در باب کیفیت حسابرسی
۲۷	تقاضا برای کیفیت حسابرسی
۲۹	عرضه کیفیت حسابرسی
۳۱	رابطه بین اجرای کیفیت حسابرسی
۳۵	محصولات کیفیت حسابرسی
۳۵	اعتبار اطلاعات
۳۹	کیفیت اطلاعات
۴۴	خلاصه محصولات کیفیت حسابرسی
۴۵	اندازه حسابرس
۴۸	تخصص گرایی در صنعت
۵۱	فصل دوم: استانداردهای حسابداری
۵۳	رویکردهای حاکم بر تدوین استانداردهای حسابداری بخش عمومی
۵۷	مفاهیم بنیادی تاثیرگذار در تدوین چارچوب نظری
۶۱	شیوه‌های تدوین چارچوب نظری و استانداردهای حسابداری
۶۳	رویکرد مناسب برای نهادهای بخش عمومی ایران
۶۹	فصل سوم: کیفیت حسابرسی از دیدگاه پژوهشگران
۸۷	منابع
۸۷	منابع فارسی
۹۱	منابع انگلیسی

مقدمه

هدف کلی حسابرسان حفاظت از منافع سهامداران در مقابل تحریفات و اشتباهات با اهمیت موجود در صورت‌های مالی است. حسابرسان به منظور حفظ اعتبار حرفه، شهرت حرفه‌ای خود و اجتناب از دعاوی قضایی علیه خود به دنبال افزایش کیفیت حسابرسی هستند. بنابراین، استرلین، (۲۰۰۸)^۱ در این میان انگیزه‌های مدیران در جهت اعمال منافع شخصی خود در کیفیت سود، مانع از رسیدن حسابرسان به اهداف خود می‌شوند. اصول پذیرفته شده حسابداری ملی می‌تواند به دو طریق با استانداردهای حسابداری بین‌المللی متعارض باشد.

۱) **واگرایی:** بدین معنی است که اصول پذیرفته شده حسابداری ملی و استاندارد حسابداری بین‌المللی، هر دو یک موضوع حسابداری را پوشش می‌دهند اما روش‌های مختلفی را تجویز می‌کنند، یا

۲) **فقدان:** بدین معنی است که اصول پذیرفته شده حسابداری ملی، یک موضوع حسابداری مقرر در استاندارد حسابداری بین‌المللی را پوشش نمی‌دهد (مهم و همکاران، ۱۳۹۰).

در ساختار اجتماعی-اقتصادی کنونی با تأسیس جامعه حسابداران رسمی ایران، وظیفه اظهارنظر نسبت به صورت‌های مالی به حسابرسان واگذار شده است. ایفای این مسئولیت که متضمن ارائه خدمات مطمئن به جامعه است، باید براساس

معیارهای از پیش تعیین شده انجام گیرد. این معیارهای از پیش تعیین شده که هدف آن یکنواخت نمودن گزارشگری مالی است، استانداردهای حسابداری خوانده می‌شود (برزیده و احمدی زاد، ۱۳۸۵). حسابداری، فرآیندی است که در سراسر تاریخ طولانی کسب و کار، پیوسته، راه شکوفایی را پیموده است. رسالت و هدف حسابداری فراهم آوردن نوعی اطلاعات در خور اعتماد برای استفاده‌کنندگان می‌باشد. اگرچه حسابداری و گزارشگری مالی، همانند علوم فیزیکی براساس قوانین طبیعی شکل نگرفته است؛ اما باید مبتنی بر مجموعه‌ای از قواعد و استانداردهایی باشد که برای نیل به اهداف مورد انتظار از حسابداری و گزارشگری مالی، طراحی شده‌اند. طی دهه‌ها گذشته، فرایند رسمی تدوین استانداردهای حسابداری به وجود آمده است. بسیاری از کشورها خود به تدوین استانداردهای حسابداری پرداختند؛ هرچند که بزرگ‌ترین آنها استانداردهای بین‌المللی را پذیرفته‌اند (مجتهدزاده و مددی نعمتی، ۱۳۸۱). این باور وجود دارد که هر قدر کیفیت گزارش‌های مالی افزایش یافته و از استانداردها و ضوابط معتبرتری در تهیه و ارائه گزارش‌ها استفاده شود، ریسک اطلاعات کاهش خواهد یافت. استانداردهای حسابداری در راستای هدف بالا بردن کیفیت اطلاعات حسابداری و ایفای نقش اطلاع‌رسانی حسابداری به گونه مطلوب، تدوین می‌شوند (ثقلی و ابراهیمی، ۱۳۸۸).

قبل از تدوین استانداردهای ملی حسابداری برای روستاهای انتفاعی توسط سازمان حسابرسی، پراکندگی در مورد مبنا قرار دادن استانداردهای حسابداری در بین حسابرسان وجود داشت. این مسأله باعث می‌شد تا هر فرد یا هر گروه از حسابرسان، بر حسب وابستگی سازمانی یا اداری از استانداردهای حسابداری بین‌المللی، انگلیسی و یا آمریکایی استفاده کنند (مهدوی و کارجوی رافع، ۱۳۸۴: ۱۳۳).

این پراکندگی در استفاده از استانداردهای متفاوت حسابداری به ارائه گزارشهایی با روشها و نتایج متفاوت می‌انجامید. وحدت رویه شکلی و محتوایی در گزارشگری حسابرسی در ایران وجود نداشت و همه‌ی این‌ها در مجموع، تأثیر نامطلوب بر اقتصاد کشور داشت (مهدوی و همکاران، ۱۳۹۲).

سازمان حسابرسی در راستای ایفای وظیفه قانونی و تخصصی خود، اقدام به تدوین استانداردهای ملی حسابداری و حسابرسی کرد و بدین ترتیب، نشریه‌های شماره‌های ۹۰ و ۱۰۶ خود را تحت عنوان رهنمودهای حسابداری در سال‌های ۱۳۷۳ و ۱۳۷۵ منتشر و برای نظرخواهی در اختیار صاحب نظران قرار داد. با توجه به پیشنهادها و آرائی اعضای حریفه و دیگر علاقه‌مندان، مجموعه رهنمودهای حسابداری، پس از اصلاح در قالب نشریه شماره ۱۲۲ و پس از تصویب مراکز قانونی، به عنوان نخستین مجموعه رهنمودها از اول سال ۱۳۷۸ برای مدت دو سال اجرا شد. در سال ۱۳۸۰، استانیاردهای حسابداری در قالب ۱۸ استاندارد، نشریه شماره ۱۴۵ بر اساس مصوبه مجمع عمومی سازمان حسابرسی و باینیه وزارت امور اقتصادی و دارایی برای صورت‌های مالی که شروع دوره‌های مالی آن‌ها از اول سال ۱۳۸۰ به بعد است، عملی شد. نشریه ۱۴۵ در سال ۱۳۸۱ با عنوان شماره ۱۶۰ در برگیرنده ۲۲ استاندارد منتشر شد. هر چند که در تدوین اصول و ضوابط پیش‌گفته حسابداری، تلاشی جدی و مستمر برای دریافت نظرات بهاءه‌حرفه‌ای اعمال شده است اما این اصول و ضوابط باید در عمل کارآیی خود را نشان دهد. بعد از تدوین استانداردهای ملی حسابداری و مدتی پس از اجرای آن پرسش‌ها و ابهامانی مطرح شده است. یکیز این پرسش‌ها میزان تأثیر استانداردهای ملی حسابداری بر کیفیت اظهار نظر حسابرسان است.

نتیجه رویدادهای ناشی از بحران مالی جهانی و سایر رویدادهای آشفته‌ساز در اقتصاد بین‌المللی که در طول یک دهه گذشته رخ داده است منجر به بروز انتقاداتی

از طرف انجمن‌های برجسته حرفه حسابرسی درخصوص موضوع اهمیت گزارشگری مالی معتبر و با کیفیت بالا شده است (ریچاردسون و دیگران^۱، ۲۰۰۳).

همچنین توجه به نقش و اهمیت کیفیت خدمات حسابرسی را با نگاهی جدید و نو گرایانه باردیگر مطرح شده و در زمینه گزارشگری مالی کیفیت آن را منوط به دستیابی به کیفیت گزارشگری مالی و فرآیند حسابرسی می‌دانند.

به عنوان یکی از گروه‌ها و عواملی که در زنجیره تأمین گزارشگری مالی نقش اساسی دارد می‌توان به حسابرس مستقل (خارجی) اشاره داشت که نقش عمده‌ای در حمایت از کیفیت گزارشگری مالی در سراسر جهان چه در زمینه بازار سرمایه، بخش دولتی و بخش خصوصی به عهده دارد (پیوت^۲، ۲۰۰۱). به‌طوری که توجه به وجود زیرساخت‌های انبوه و نظارتی برای این بخش بسیار مهم است، زیرا نتیجه مجموع این اقدامات و فعالیت‌ها در دستیابی به اهداف تدوین شده برای حفظ منافع عمومی تنها از طریق افزایش کیفیت خدمات حسابرسی صورت می‌پذیرد بر همین اساس است که توجه به ماهیت کیفیت حسابرسی برای انجمن استانداردهای بین‌المللی حسابرسی (IAASB) از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و انجمن استانداردهای بین‌المللی (IAASB) به‌طور مستقیم در حمایت از کیفیت خدمات حسابرسی از طریق تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابرسی استانداردهای بین‌المللی کنترل کیفیت (ISQC) اقدام به بهینه‌سازی کیفیت خدمات حسابرسی می‌کند. به طوری که این استانداردها همواره به عنوان یک بنیاد مناسب برای انجام حسابرسی با کیفیت بالا به شمار می‌روند (لین و لئو^۳، ۲۰۰۹).

با این حال مهم این مساله است که استانداردهای حسابرسی به عنوان یکی از اجزای مؤثر بر کیفیت حسابرسی و به عنوان تنها عاملی است که توسط انجمن‌ها و

-
1. Richardson et al
 2. Piot
 3. Lin and Liu

مراجع حرفه‌ای به رسمیت شناخته شده است، مورد توجه ویژه قرار گیرد. اگر چه عوامل دیگری نیز شامل درک، شناخت و برداشت کاربران، مهارت‌ها و شایستگی حساب‌برسان، اقدامات و ضوابط نظارتی و محیطی به عنوان سایر عوامل و به عنوان سایر بازیگران مؤثر در کیفیت خدمات حسابرسی شناخته شده‌اند. از آنجا که متون حسابرسی به‌طور مستمر و مداوم در حال تکامل است نیاز به نگهداشتن متناسب خود با تغییرات موجود در محیط کسب و کار، استانداردهای گزارشگری مالی و مقررات و فناوری که خود ذاتاً یکی از عناصر فرآیند حسابرسی است و همواره در حال تکامل و تغییر است و در طول زمان تکامل می‌یابد امری ضروری است زیرا در غیر این صورت بهر صورت عدم تطابق‌پذیری و همگن‌سازی خود با تغییرات، امکان دستیابی به کیفیت حسابرسی وجود ندارد و این به این مفهوم است که بهبود در هر عنصر از عناصر کیفیت حسابرسی نباید مانع از تلاش بیشتر برای پیشرفت سایر عناصر دیگر در زمینه کیفیت حسابرسی (حسابرسان، یکنانه و همکاران، ۱۳۸۵).

از طرفی دیگر ذی‌نفعان مختلف به احتمال زیاد دارای دیدگاه‌های مختلف درخصوص کیفیت حسابرسی و چگونگی تلاش برای رسیدن به کیفیت متفاوت هستند.

انجمن استانداردهای بین‌المللی حسابرسی (IAASB) بر این باور است که آنچه مهم است این است که سعی شود برای رسیدن به چشم‌انداز مشترک، از طریق گروه ذی‌نفعان شامل تهیه‌کنندگان، سرمایه‌گذاران، تنظیم‌کنندگان، حساب‌برسان و دیگر گروه‌های مخالف سیاست‌گذاران دولت و دیگر بنگاه‌های استاندارد از طریق به اشتراک گذاری دیدگاه‌های خود اقدام به جمع‌آوری دیدگاه‌های آنها و درک و اظهار نظر نسبت به دیدگاه‌های دیگران شود.